

MIĘDZYNARODOWA KONFERENCJA EDUKACJA W DOBIE PANDEMII

Radom, 18–19 listopada 2021

Katarzyna Ziębakowska-Cecot

ORCID: 0000-0002-1414-3630

Uniwersytet Technologiczno-Humanistyczny

im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu

e-mail: ziebakowska@uthrad.pl

W dniach 18-19 listopada 2021 roku odbyła się międzynarodowa konferencja naukowa nt. *Edukacja w dobie pandemii*. Organizatorem głównym była Katedra Pedagogiki i Psychologii na Wydziale Filologiczno-Pedagogicznym Uniwersytetu Technologiczno-Humanistycznego im. Kazimierza Pułaskiego w Radomiu. Współorganizatorem był: Wydział Oświaty Urzędu Miejskiego w Radomiu, Uniwersytet Konstantego Filozofa w Nitrze (Słowacja), Jihoceski Univerzita v Českých Budejovicích (Czechy), University of Zagreb (Chorwacja).

Konferencja, w trybie online, adresowana była do pracowników dydaktycznych, badawczo-dydaktycznych wyższych uczelni, pracowników administracyjnych placówek oświatowych oraz pedagogów, nauczycieli-wychowawców wszystkich etapów edukacji. Uczestnikami jej byli także studenci UTH Rad. z kierunków: praca socjalna, pedagogika, filologia angielska. Tematyka sympozjum oscylowała wokół następujących zagadnień:

- Kompetencje cyfrowe i nauczanie zdalne w dobie pandemii.
- Organizacja pracy szkół i instytucji edukacyjnych w warunkach pandemii.
- Innowacje pedagogiczne w tradycyjnej praktyce szkolnej oraz w czasie pandemii.
- Sytuacja uczniów, nauczycieli i rodziców w czasie edukacji zdalnej.
- Współpraca międzysektorowa jako narzędzie wsparcia usług edukacyjnych w dobie pandemii.
- Psychospołeczne koszty edukacji zdalnej.

Pierwszy dzień konferencji rozpoczął się od obrad plenarnych transmitowanych w języku polskim i angielskim. Wśród zaproszonych prelegentów gościł prof. Charles J. Russo (University of Dayton, USA), prof. Jean Murray (University of East London, Anglia), prof. Paul Babie (Adelaide Law School, University of Adelaide, Australia) oraz dr hab. Jacek Pyżalski, prof. UAM (Uniwersytet im. A. Mickiewicza w Poznaniu).

Prof. Charles J. Russo w wystąpieniu nt. *The Impact of Covid-19 on K-12 Education in the United States* skupił się na wpływie pandemii koronawirusa na funkcjonowanie szkół podstawowych i średnich (K-12) w Stanach Zjednoczonych. Dotyczyło to m.in. aspektów organizacyjnych, jak i prawnych, które regulowały przez kilkanaście miesięcy system szczepienia nauczycieli, uczniów, noszenia maseczek, testowania, pracy hybrydowej placówek. Rozwiązania stosowane w całym kraju lub poszczególnych stanach miały swoich zwolenników i oponentów, wzbudzając wiele napięć społecznych. Przedstawiony został także prawdopodobny wpływ choroby Covid-19 na system amerykańskiej edukacji (np. obniżenie poziomu uczenia się dzieci, większe koszty ekonomiczne i stres rodziców, niedobory nauczycieli) oraz rekomendacje na przyszłość, które miałyby im przeciwdziałać.

Prof. Jean Murray przedstawiła realia zdalnego kształcenia nauczycieli w Wielkiej Brytanii. (*The Covid-19 Pandemic and Beyond: Challenges, Opportunities and Innovations for Teacher Education*). Wskazała wyzwania, możliwości oraz innowacje, jakie można wprowadzić do systemu przygotowania przyszłych kadr pedagogicznych (np. grupowe pisanie tekstów, kanały YouTube). W ograniczonych przestrzeniach uczenia się nauczyciele wykazali elastyczność w podejmowaniu decyzji dotyczących praktyki, co szybko stało się kluczowym elementem zapewnienia efektywności ich działań. Zaistniała sytuacja rodzi pytania o możliwości przeformułowania tradycyjnych sposobów kształcenia nauczycieli, które powinny stać się przedmiotem badań w najbliższym czasie.

Dopełnieniem światowej perspektywy doświadczeń pandemicznych było wystąpienie prof. Paula Babie z Australii (*Australian Legal Education During a Time of Pandemic: Responses to Covid-19*), który skupił się na aspektach edukacji prawniczej, gdyż prawo stało się sztandarowym kierunkiem prawie każdego uniwersytetu. Jeszcze przed wybuchem pandemii model nauczania konwersatoryjnego Oxbridge stopniowo tracił swoje znaczenie na rzecz popularnego modelu neoliberalnego, co wielokrotnie skutkowało obniżoną jakością warunków kształcenia (m.in. większa liczebność grup studenckich, komercjalizacja programu studiów, dominacja formy wykładowej nad aktywnymi). Rozwiązania

zastosowane w czasie szerzącego się koronawirusa znacznie przyczyniły się do rozpowszechnienia „bezosobowego kształcenia prawniczego”. Obok wdrożonych na szeroką skalę platform e-learningowych (np. Zoom) zastosowano także dodatkowy system do nadzoru przebiegu egzaminów (ProctorU). Adelaide Law School odpowiedziała nie tylko na techniczne wyzwania stojące przed studentami, ale także uwzględniła aspekty emocjonalne i finansowe (np. zmodyfikowano zasady i terminy składania prac).

Ostatni z zaproszonych gości, dr hab. Jacek Pyżalski postawił retoryczne pytanie o możliwość budowania relacji w edukacji zdalnej (*Is it Possible to Build Important Relationships in Distant Education?*). Warto w tym miejscu nadmienić, że był on redaktorem pierwszego opracowania naukowego zawierającego wskazówki dla nauczycieli w dobie pandemii (Pyżalski, 2020). Relacje od zawsze odgrywały olbrzymią rolę, nie tylko jako determinant dobrostanu psychicznego, ale też element procesu socjalizacji. Prelegent przedstawił projekt badawczy trzech uczelni polskich (UG, UAM, AGH) pt. *Zdalne nauczanie* realizowany w grupie blisko 1300 uczniów, który analizował jakość ich relacji z rówieśnikami oraz nauczycielami. Mimo pogorszenia wskaźników, należy docenić rolę komunikacji zapośredniczonej, znaczenie reintegracji, konieczność wsparcia niektórych grup uczniowskich.

Zastosowane na trzech różnych kontynentach rozwiązania nie stanowią w 100% odpowiedzi na zaistniałą sytuację pandemiczną, jednak mogą stanowić powód do refleksji nad przyszłymi zmianami w duchu wypowiedzi Winstona Churchilla: *Nigdy nie pozwól, aby dobry kryzys poszedł na marne.*

W kolejnej sekcji anglojęzycznej nt. *International Perspective of Educational Challenges During the Pandemic* przedstawiono doświadczenia ze stosowania formy zdalnej w edukacji informatycznej w Chorwacji (Vanja Slavuj, Božidar Kovačić), przyrodniczej w Austrii i Republice Kosowa (Eliza Avdiu), plastycznej (Petr Brozka), filologicznej (Kateřina Dvořáková) i muzycznej (Miroslava Ivanová) w Czechach oraz ogólnie pojmowanej edukacji zdalnej na Słowacji (Jana Depešová, Ladislav Rudolf, Melánia Feszterová, Miroslav Šebo, Erik Krajncák) i na Ukrainie (Władimir Pasicznik). Susana Amante z Portugalii przedstawiła zalety i doświadczenia COIL (Collaborative Online International Learning), czyli angażowania studentów w zdalne projekty międzynarodowe. Wyzwania doby pandemii pokazały też konieczność przewartościowania priorytetów w wyborze ścieżki zawodowej przez współczesną młodzież (Aneta Montano, Andrzej Gołębiowski) oraz wspierania ustawicznego rozwoju pracowników oświaty (Maria Gagacka).

Trzy sekcje polskojęzyczne (*Organizacja pracy szkół wyższych w warunkach pandemii, Holistyczna analiza doświadczeń edukacji zdalnej, Psychospołeczna sytuacja uczniów, nauczycieli i rodziców w czasie edukacji zdalnej*) były okazją do poruszenia na polskim gruncie wyzwań, z jakimi zmagali się nauczyciele, dzieci, uczniowie, rodzice na poszczególnych etapach edukacyjnych. Badacze z kilku ośrodków akademickich (m.in. Rzeszów, Lublin, Kraków, Kielce, Piotrków Trybunalski, Częstochowa) przedstawili najnowsze doniesienia ze swych badań. Poruszane zagadnienia dotyczyły aspektów metodycznych, aksjologicznych i organizacyjnych edukacji w przedszkolach, szkołach, uczelniach. Szczególnie kształcenie przyszłych nauczycieli było źródłem wielu wyzwań z uwagi na konieczność realizacji praktyk zawodowych i ograniczone możliwości wchodzenia w bezpośrednie interakcje z wychowankami i mentorami podczas nauki zdalnej. Również kształcenie u adeptów tzw. kompetencji miękkich (społecznych, interpersonalnych i intrapersonalnych) stanowiło dla nauczycieli akademickich swoisty ‘tor przeszkód’ z uwagi na konieczność bieżącego dostosowywania się do zmieniających się przepisów legislacyjnych.

Wiele miejsca poświęcono także psychologicznym kosztom nauki zdalnej (problem nasilenia depresyjności wśród studentów/uczniów, poczucie stresu, syndrom wypalenia zawodowego wśród nauczycieli, radzenia sobie z emocjami u rodziców).

Uczestnicy przedstawili zarówno problemy (uzależnienia od mediów społecznościowych), jak i zalety edukacji zdalnej (wzrost kompetencji cyfrowych nauczycieli i uczniów).

Konferencja, mimo swej zdalnej formy, była okazją do wymiany doświadczeń z okresu pandemicznego oraz owocnej dyskusji prelegentów z Polski i zagranicy, m.in. Wielkiej Brytanii, Chorwacji, Portugalii, Słowacji, Czech, Australii, USA, Kosowa. 41 wystąpień śledziły dziesiątki uczestników zaproszonych z Polski i zagranicy.

Wybrane wystąpienia uczestników konferencji zostaną opublikowane w 2022 roku w monografii naukowej pt. *Edukacja w dobie pandemii*.

Referencje

Pyżalski, J. (red.). (2020). *Edukacja w czasach pandemii wirusa Covid-19. Z dystansem o tym, co robimy obecnie jako nauczyciele*. Warszawa: EduAkcja.